

Objectius:

1. Identificar de manera progressiva els sentiments i les emocions.
2. Aprendre progressivament a comunicar als altres els propis sentiments i emocions.
3. Identificar de manera progressiva els sentiments i els estats d'ànim dels altres.
4. Aprendre a acceptar els petits fracassos.

Continguts:

1. Els sentiments i les emocions propis i els dels altres.
2. La identificació de les emocions que s'experimenten en relació amb un mateix, amb els altres i amb els objectes.
3. L'expressió i la regulació progressiva dels propis sentiments i emocions.
4. La comprensió progressiva dels sentiments i les emocions dels altres.
5. La demostració d'afecte a altres nens i als adults.
6. L'acceptació de les demostracions d'afecte dels altres nens i dels adults.
7. Habilitats bàsiques per a l'autonomia, les relacions socials i la resolució de conflictes.
8. L'expressió dels sentiments i el desenvolupament de l'afectivitat mitjançant les produccions plàstiques, musicals i dramatitzacions.

Criteris d'avaluació:

1. Reconèixer i expressar mostres d'afecte als adults i als nens.
2. Expressar verbalment estats d'ànim.
3. Controlar progressivament les emocions negatives.
4. Identificar els estats d'ànim dels altres i reaccionar adequadament.
5. Utilitzar habilitats bàsiques en la resolució de conflictes.

h) L'adquisició d'hàbits de vida saludable que constitueixin el principi d'una formació adequada per a la salut.

Objectius:

1. Identificar les necessitats personals (gana, set, cansament, somni, lavabo...).
2. Anar adquirint rutines i hàbits en relació amb el menjar, el descans, el vestit i l'ordre.
3. Progressar en l'adquisició d'hàbits i actituds relacionats amb la higiene, la seguretat personal, el benestar i l'enfortiment de la salut.
4. Reconèixer les situacions de perill habituals.
5. Coordinar i controlar habilitats manipulatives de caràcter fi i aprendre a utilitzar els estris de la vida quotidiana.
6. Orientar-se i actuar amb autonomia progressiva en els espais relacionats amb l'alimentació, el lavabo i el descans.

Continguts:

1. Els hàbits d'alimentació i els aliments.
2. La higiene i el lavabo en relació amb el benestar personal.

3. El descans i el son. Hàbits i rutines.
4. La malaltia com a experiència.
5. Coneixement de les situacions de perill i respostes adequades.
6. L'activitat física i el risc controlat. Els factors de risc d'accidents en la manipulació d'objectes. Situacions perilloses.

Criteris d'avaluació:

1. Adaptar-se de mica en mica a les rutines i els hàbits de la vida quotidiana.
2. Menjar sol, utilitzant coberts adequats a la seva edat.
3. Col·laborar en tasques habituals.
4. Col·laborar amb qui el neteja, el vesteix o el canvia, i treure's i posar-se algunes peces sol.
5. Detectar situacions de perill i buscar els recursos per afrontar-les.

2221 REIAL DECRET 114/2004, de 23 de gener, pel qual s'estableix el currículum de l'educació infantil. («BOE» 32, de 6-2-2004.)

La Llei orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de qualitat de l'educació, a l'article 8.1, defineix com a currículum el conjunt d'objectius, continguts, mètodes pedagògics i criteris d'avaluació de cadascun dels nivells, etapes, cicles, graus i modalitats del sistema educatiu. Disposa, a més, a l'apartat 2, que el Govern ha de fixar els ensenyaments comuns, que constitueixen els elements bàsics del currículum, amb la finalitat de garantir una formació comuna a tots els alumnes. A l'apartat 3 determina, així mateix, que les administracions educatives han d'establir el currículum dels diferents nivells, etapes, cicles, graus i modalitats del sistema educatiu, que ha d'incloure els ensenyaments comuns en els seus propis termes.

Fixats pel Govern els ensenyaments comuns de l'educació infantil al Reial decret 829/2003, de 27 de juny, escau que el Ministeri d'Educació, Cultura i Esport estableixi el currículum d'aquest nivell per als centres que pertanyen al seu àmbit de gestió.

L'educació infantil constitueix un nivell educatiu no obligatori i gratuït. La gratuïtat suposa l'oferta d'oportunitats a tots per equilibrar les desigualtats que es puguin donar entre els alumnes per la seva procedència social, cultural i econòmica, a través de les experiències enriquidores que proporciona l'escola.

Atesa la receptivitat dels alumnes en una etapa tan primerenca de la seva vida, es fa necessari dotar aquest nivell educatiu de tots els elements que puguin contribuir a garantir-ne la qualitat. Com que està referida als nens de tres a sis anys, l'ensenyament s'ha de presentar de manera globalitzada i tenir molt en compte les característiques individuals dels alumnes.

Aquest caràcter globalitzador no és incompatible amb la conformació del currículum en àrees que constitueixen un conjunt relacionat amb els àmbits més significatius del coneixement, per al desenvolupament del qual el professorat ha de propiciar activitats que contribueixin al desenvolupament integral del nen, i crear un clima de seguretat i afecte, imprescindible en aquestes edats per al desenvolupament del procés d'ensenyament i aprenentatge.

En les societats democràtiques, el respecte dels drets del nen i la seva educació des dels primers anys de la vida demanden una intervenció educativa per a la qual el professorat ha de tenir una formació especialitzada, capaç de respondre a les seves característiques físiques, cognitives, estètiques, afectives i socials.

Si en qualsevol nivell educatiu és fonamental la col·laboració de les famílies, ho és especialment en l'educació infantil. Les famílies són les més capacitades per facilitar el pas dels nens des de l'ambient familiar a la institució escolar. D'altra banda, el centre pot ajudar els pares en la seva tasca d'educadors. Ajuda a plantejar una relació continuada entre el centre i la família, l'establiment de criteris comuns i pautes homogènies d'actuació. El desenvolupament de la seva autonomia, de l'autoestima i d'un equilibri emocional adequat requereix la individualització de la intervenció, així com la coordinació i l'acord, en la mesura que sigui possible, de tots aquells que incideixen en la seva educació.

Al llarg d'aquest nivell es produeixen en els nens canvis importants, derivats tant de la maduració com de l'aprenentatge per la interacció amb les persones adultes, amb els altres nens i amb el medi. Van afermant habilitats lingüístiques i de relació, hàbits d'aprenentatge organitzat i amb un cert grau d'autonomia, adquireixen conceptes i habilitats bàsiques que donen lloc al desenvolupament de capacitats que, al seu torn, són fonament per a posteriors aprenentatges escolars.

En aquest nivell destaca per la seva importància l'inici de la lectura i de l'escriptura. Partint del principi que no s'ha d'esperar que el nen maduri sinó que l'estimulació, en unes condicions determinades, afavoreix el desenvolupament de capacitats, la lectura i escriptura s'han d'introduir de manera progressiva amb la finalitat que el seu aprenentatge estimuli i desenvolupi la capacitat comunicativa. El contacte amb el text escrit, per a desxifrar-lo o produir-lo en situacions de comunicació, amplia les perspectives dels nens en aquestes edats i fa que desenvolupin el gust per la lectura i l'escriptura.

Avui és especialment necessari familiaritzar els nens amb les tecnologies de la informació i de la comunicació i fomentar el seu ús progressiu com un recurs més, perquè la major part d'aquests nens les troben integrades en el seu entorn i les han d'utilitzar de manera ordinària al llarg de la seva vida. L'aprenentatge i la utilització a l'escola de les tecnologies de la informació i de la comunicació s'han d'ajustar al seu procés maduratiu.

S'aprofita la plasticitat i la facilitat dels nens per a l'aprenentatge, a favor de la seva iniciació en el coneixement d'una llengua estrangera europea, que s'ha de treballar, especialment, de manera oral i al tercer curs. Conèixer altres llengües s'ha convertit en una necessitat i en una exigència per poder integrar-se de manera natural en una societat cada vegada més complexa en cultures i llengües.

Durant l'educació infantil s'ha de donar resposta als alumnes amb necessitats educatives específiques. S'han d'organitzar els suports que requereixin tant els alumnes amb retard en el desenvolupament maduratiu, com els que siguin identificats com a alumnes amb altes capacitats intel·lectuals. La incorporació al nostre sistema educatiu dels alumnes que procedeixen d'altres països i cultures i desconeixen la llengua espanyola exigeix que els equips docents arbitrin respostes adequades a les seves necessitats.

Els mestres que tenen a càrrec seu l'educació d'un mateix grup d'alumnes i tots els que imparteixen aquest

nivell educatiu en un mateix centre han de dur a terme les tasques de manera coordinada.

És imprescindible que la intervenció educativa sigui planificada tenint en compte no només l'edat i les característiques dels alumnes, sinó també el context i les possibilitats de les famílies. En els centres en què hi hagi altres nivells educatius s'ha de tenir una cura especial en la coordinació entre l'educació infantil i els esmentats nivells.

Són particularment importants en aquest nivell l'avaluació i el seguiment dels processos d'ensenyament i aprenentatge per conèixer el grau de desenvolupament que va assolint cada alumne, les respostes que provoquen a cadascun els processos que es plantegen i la manera com es desenvolupen les seves capacitats. Aquestes dades faciliten l'ajust de l'acció docent.

Requereix una menció especial el desenvolupament de valors per l'alumne en l'educació infantil. Al costat de la formació d'un autoconcepte positiu i la construcció de la seva pròpia identitat, s'ha d'estimular l'adquisició dels valors que es generen en la relació amb els altres i amb el mitjà en el procés educatiu, com ara respectar els altres i els seus treballs, acceptar les normes, mostrar interès per conèixer i col·laborar amb els companys i amb l'adult, respectar el medi ambient i, en definitiva, autoregular la seva conducta en el joc, en la convivència, a la feina i en relació amb la salut, de manera que respongui progressivament de manera cada vegada més adequada a les situacions que es plantegen. L'adquisició d'aquests valors fa dels alumnes persones capaces de desenvolupar-se amb èxit a la societat a la qual s'han d'incorporar de manera activa.

Aquest Reial decret ha rebut l'informe del Consell Escolar de l'Estat.

En virtut d'això, a proposta de la ministra d'Educació, Cultura i Esport, i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 23 de gener de 2004,

DISPOSO:

Article 1. *Objecte i àmbit d'aplicació.*

Aquest Reial decret estableix per a l'àmbit de gestió del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport el currículum de l'educació infantil, segons el que disposa l'article 8.3 de la Llei orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de qualitat de l'educació, i inclou, en els seus propis termes, els ensenyaments comuns fixats en el Reial decret 829/2003, de 27 de juny, pel qual s'estableixen els ensenyaments comuns de l'educació infantil.

Article 2. *Principis generals.*

1. L'educació infantil és voluntària i gratuïta. Aquest nivell educatiu constitueix un cicle de tres anys acadèmics, que es cursen des dels tres fins als sis anys d'edat.

2. L'educació infantil la imparteixen mestres amb l'especialitat corresponent.

3. Els alumnes es poden incorporar al primer curs de l'educació infantil al començament del curs corresponent a l'any natural en què compleixin tres anys d'edat, i estar escolaritzats fins als sis.

4. Excepcionalment, es pot autoritzar la modificació de la durada del període establert a l'apartat anterior en el cas dels alumnes identificats com a superdotats

intel·lectualment o amb necessitats educatives especials.

5. El Ministeri d'Educació, Cultura i Esport ha de garantir l'existència de suficients llocs escolars gratuïts i promoure l'escolarització en aquest nivell educatiu dels alumnes amb necessitats educatives especials.

Article 3. *Finalitat.*

La finalitat de l'educació infantil és el desenvolupament físic, sensorial, intel·lectual, afectiu, social i moral dels nens. Els centres han de promoure la col·laboració amb els pares per a l'intercanvi d'informació i per ajudar-los a exercir una paternitat responsable.

Article 4. *Objectius.*

L'educació infantil ha de contribuir a desenvolupar en els nens les capacitats següents:

- a) Conèixer el seu propi cos i les seves possibilitats d'acció.
- b) Desenvolupar la seva capacitat sensorial.
- c) Observar i explorar l'entorn familiar, social i natural.
- d) Adquirir una progressiva autonomia en les seves activitats habituals.
- e) Relacionar-se amb els altres i aprendre les pautes elementals de convivència.
- f) Desenvolupar les seves habilitats comunicatives orals i iniciar-se en l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura.
- g) Iniciar-se en les habilitats numèriques bàsiques.

El Ministeri d'Educació, Cultura i Esport ha de promoure la incorporació d'una llengua estrangera en els aprenentatges d'aquest nivell, especialment a l'últim curs. Així mateix, ha de fomentar experiències d'iniciació en les tecnologies de la informació i de la comunicació.

Article 5. *Àrees.*

1. D'acord amb l'article 4 del Reial decret 829/2003, de 27 de juny, pel qual s'estableixen els ensenyaments comuns d'educació infantil, els àmbits d'experiència i de desenvolupament dels alumnes en l'educació infantil es concreten en les àrees següents:

- a) El coneixement i el control del seu propi cos i l'autonomia personal.
- b) La convivència amb els altres i el descobriment de l'entorn.
- c) El desenvolupament del llenguatge i de les habilitats comunicatives.
- d) La representació numèrica.
- e) L'expressió artística i la creativitat.

2. Els continguts que es proposen en cada àrea s'han de desenvolupar per mitjà d'activitats globalitzades que tinguin interès i significat per als alumnes.

Article 6. *Elements del currículum.*

A l'annex es defineixen els objectius, els continguts, els mètodes pedagògics i els criteris d'avaluació de l'educació infantil.

El Ministeri d'Educació, Cultura i Esport determina els horaris orientatius dels ensenyaments en l'educació infantil tenint en compte les diferents àrees, així com la seva organització globalitzada.

L'organització dels elements d'aquest currículum s'ha de fer tenint en compte el cicle com a unitat curricular.

Article 7. *Autonomia pedagògica dels centres.*

1. Amb caràcter general, en l'educació infantil els agrupaments d'alumnes es fan per edats. S'ha de fer càrrec de cada grup un mestre.

2. El Ministeri d'Educació, Cultura i Esport ha de promoure el treball en equip dels mestres que imparteixen aquest nivell per assegurar una educació coordinadament progressiva i homogènia.

3. Els centres docents, dins el marc general que estableixi el Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, han d'elaborar el projecte educatiu, en el qual s'han de fixar els objectius, les prioritats educatives i els procediments d'actuació. Per a l'elaboració del projecte esmentat s'han de tenir en compte les característiques del centre i el seu entorn escolar, així com les necessitats educatives dels alumnes.

4. Els centres docents han de desenvolupar el currículum establert en aquest Reial decret mitjançant programacions didàctiques, que s'adaptin a les singularitats dels grups a què van dirigides. Aquestes programacions també han de reflectir els principis inspiradors del projecte educatiu.

Les programacions didàctiques comprenen tots els continguts de les diferents àrees del nivell. Es desenvolupen a través d'activitats globalitzades i respectant els ritmes de joc, treball i descans dels alumnes.

5. Els equips de mestres del nivell d'educació infantil dels centres docents públics tenen autonomia per escollir coordinadament els llibres de text i els materials curriculars que s'hagin de fer servir en el cicle, sempre que s'adaptin al currículum que s'estableix en aquest Reial decret.

Tots els llibres de text i materials curriculars que s'adoptin han de complir el que estableix la disposició addicional tercera de la Llei orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de qualitat de l'educació.

6. Per desenvolupar al màxim les capacitats, ampliar la formació i possibilitar més oportunitats a tots els alumnes, els centres docents poden ampliar el currículum, l'horari escolar i els dies lectius, i han de respectar, en tot cas, el currículum i el calendari escolar establerts pel Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Article 8. *Avaluació.*

1. En educació infantil l'avaluació té per objecte la comprovació del procés de desenvolupament de les capacitats pels alumnes. Ha de ser global, formativa i contínua. L'observació directa i sistemàtica constitueix la tècnica principal del procés d'avaluació en aquest nivell educatiu.

2. El Ministeri d'Educació, Cultura i Esport ha de determinar el procediment i els documents per al seguiment i l'avaluació dels alumnes.

3. Els mestres que imparteixin l'educació infantil han d'avaluar la seva pròpia pràctica educativa amb la finalitat d'adequar-la a les necessitats de l'alumnat.

Article 9. Atenció educativa als alumnes amb necessitats educatives específiques.

En compliment del que disposa l'article 9 del Reial decret 829/2003, de 27 de juny, pel qual s'estableixen els ensenyaments comuns de l'educació infantil, els centres docents han de portar a terme mesures de suport i d'atenció educativa dirigides als alumnes amb necessitats educatives específiques, d'acord amb el que determini el Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Article 10. Calendari escolar.

El Ministeri d'Educació, Cultura i Esport estableix el calendari anual i la jornada escolar que han d'observar els centres en aquest nivell educatiu, respectant el que estableix l'article 10 del Reial decret 829/2003, de 27 de juny, pel qual s'estableixen els ensenyaments comuns de l'educació infantil.

Article 11. Coordinació amb l'educació primària.

Per facilitar la continuïtat del procés educatiu dels alumnes, els mestres d'educació infantil han d'establir mecanismes eficaços de coordinació amb els mestres del primer cicle de l'educació primària.

Disposició addicional primera. Ensenyaments de religió.

D'acord amb el Reial decret 829/2003, de 27 de juny, pel qual s'estableixen els ensenyaments comuns de l'educació infantil, els centres han d'oferir els ensenyaments de religió corresponents als acords subscrits o que subscrigui l'Estat espanyol amb la Santa Seu i amb les autoritats d'altres confessions religioses, per als alumnes els pares dels quals ho sol·licitin.

Aquests ensenyaments s'han d'atenir als currículums proposats per les autoritats esmentades i a les normes que estableixi el Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

També corresponen a les autoritats religioses les decisions sobre la utilització de llibres de text i materials curriculars i, si s'escau, la seva aprovació i supervisió, sense perjudici del que preveu l'article 7.5 d'aquest Reial decret.

Disposició addicional segona. Adaptació del currículum per als centres a l'exterior.

El Ministeri d'Educació, Cultura i Esport pot adaptar aquest currículum a les peculiars condicions dels centres en què s'imparteixen els ensenyaments d'educació infantil a l'exterior, a l'empara del Reial decret 1027/1993, de 25 de juny.

Disposició transitòria única. Implantació.

D'acord amb el Reial decret 827/2003, de 27 de juny, pel qual s'estableix el calendari d'aplicació de la nova ordenació del sistema educatiu, s'implanta amb caràcter general l'any acadèmic 2004-2005 la nova ordenació dels ensenyaments dels tres cursos del cicle que comprèn l'educació infantil.

Disposició derogatòria única. Derogació normativa.

1. El Reial decret 1333/1991, de 6 de setembre, pel qual s'estableix el currículum d'educació infantil, pel

que fa al que es regula per al segon cicle del nivell esmentat, queda sense efecte quan s'implanti l'educació infantil segons les previsions del Reial decret 827/2003, de 27 de juny.

2. Queden derogades les altres normes, del mateix rang o inferior, quan s'oposin al que estableix aquest Reial decret.

Disposició final primera. Habilitació de desplegament.

El ministre d'Educació, Cultura i Esport, en l'àmbit de les seves competències, ha de dictar totes les disposicions que siguin necessàries per al desplegament i l'execució del que disposa aquest Reial decret.

Disposició final segona. Entrada en vigor.

Aquest Reial decret entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 23 de gener de 2004.

JUAN CARLOS R.

La ministra d'Educació, Cultura i Esport,
PILAR DEL CASTILLO VERA

ANNEX

Educació infantil

INTRODUCCIÓ

Ateses les característiques evolutives dels nens de tres a sis anys, és especialment important en aquest nivell conduir els processos educatius a través de l'experiència personal, l'activitat i el joc en un ambient d'afecte i confiança.

És imprescindible la creació d'un ambient càlid, acollidor i segur en el qual el nen se senti estimat, confiat i relaxat. El nen ha d'adquirir aprenentatges que tinguin significat per a ell i pugui aplicar-los en la vida diària, per la qual cosa s'ha de partir del que veu al seu voltant. La interacció amb altres nens constitueix un recurs metodològic important que l'ajuda en el progrés social, afectiu i intel·lectual.

El professor ha de proposar als nens unitats d'aprenentatge que requereixin continguts de les diferents àrees degudament programats perquè, a través del que coneixen, les activitats, el joc i l'experimentació, adquireixin coneixements aplicables en la vida quotidiana.

El joc és un recurs de primer ordre per a l'aprenentatge, que estableix vincles positius entre els nens, a més d'oferir la possibilitat d'organitzar de manera ordenada els continguts.

Els espais són un recurs bàsic en aquest nivell i escau una bona organització dels mateixos espais. Hi ha d'haver un lloc per al moviment, una zona de llençatge, una zona de joc, un lloc per al descans i tots els que es considerin necessaris.

El treball en grups potencia la participació i millora la capacitat d'expressió, cosa que és, sens dubte, un dels eixos principals per a un bon desenvolupament cognitiu i emocional.

A través d'activitats d'observació, manipulació i experimentació el nen es familiaritza amb els objectes del seu entorn i adquireix aprenentatges, per la qual

cosa es fa necessari tenir el màxim mirament a l'hora de seleccionar els recursos materials de l'aula.

Per aconseguir una oferta educativa de qualitat, en particular per als alumnes amb necessitats educatives especials, els professors d'educació infantil han de col·laborar amb els professionals especialitzats necessaris, amb la finalitat d'introduir les adaptacions adequades per a l'atenció d'aquests alumnes.

Un bon clima i una bona organització del centre afavoreixen la convivència amb els companys des de la infància.

Els horaris s'estructuren de manera que ajudin els nens a orientar-se temporalment amb l'adquisició de determinats hàbits.

El centre d'educació infantil ha de complir els requisits mínims establerts.

L'avaluació forma part del procés d'ensenyament-aprenentatge per fer possible determinar les situacions d'ajuda personalitzada als alumnes. En aquest nivell ha de ser global, contínua i formativa.

Amb la finalitat de poder establir els objectius i els continguts que s'han de desenvolupar, es parteix d'una avaluació inicial que ha de tenir en compte les característiques del nen, del medi on viu, de la informació de la família i, si s'escau, dels centres d'on prové.

Per a això, s'han d'utilitzar les tècniques de l'observació directa i sistemàtica i les entrevistes amb els pares. És important confrontar els resultats de l'avaluació amb la família per poder elaborar pautes d'actuació conjuntes i coordinades.

Per fer possible la millora contínua de la pràctica docent es valora l'avaluació de la funció docent com a eina de qualitat.

És imprescindible la reflexió del professor sobre l'adequació de la programació, dels objectius i dels continguts plantejats, de les relacions de comunicació i del clima en què es desenvolupen les activitats, del grau d'atenció educativa personalitzada, i de tots els aspectes que han de rebre la deguda atenció.

L'avaluació d'aquest procés d'ensenyament-aprenentatge centrada en el nen, en el professor i en l'actuació pedagògica, permet determinar en quina mesura s'han obtingut els objectius educatius proposats, i prendre les decisions pertinents d'ajust de les programacions i dels recursos metodològics.

Al final del nivell s'ha de fer una valoració qualitativa dels objectius aconseguits i del nivell de maduresa assolit per cada nen, com a referència per a la planificació i l'inici del següent nivell d'educació primària.

El nivell d'educació infantil té un marcat caràcter preventiu i compensador. Les intervencions primerenques eviten que s'intensifiquin els problemes de desenvolupament, tant físic com mental.

La família té una gran responsabilitat en l'educació dels nens d'aquestes edats, i és necessària la seva col·laboració per a la millor consecució dels objectius marcats.

Objectius:

La finalitat de l'educació infantil és el desenvolupament físic, intel·lectual, afectiu, social i moral dels nens.

L'educació infantil contribueix a desenvolupar en els nens les capacitats de:

1. Conèixer el seu propi cos i les seves possibilitats d'acció.

2. Desenvolupar la capacitat sensorial.

3. Adquirir una progressiva autonomia en les seves activitats habituals.

4. Desenvolupar hàbits bàsics de salut, alimentació i benestar.

5. Relacionar-se amb els altres i aprendre les pautes elementals de convivència.

6. Observar i explorar l'entorn familiar, social i natural.

7. Desenvolupar les seves habilitats comunicatives orals i iniciar-se en l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura.

8. Iniciar-se en les habilitats numèriques bàsiques.

Àrees curriculars:

Les àrees curriculars corresponen als àmbits propis de l'experiència i el desenvolupament infantil. Es desenvolupen per mitjà d'activitats globalitzades que tinguin interès i significat per al nen.

Els continguts educatius es distribueixen en les corresponents àrees relacionades amb els diferents àmbits de coneixement i experiències:

1. El coneixement i el control del propi cos i l'autonomia personal.

2. La convivència amb els altres i el descobriment de l'entorn.

3. El desenvolupament del llenguatge i de les habilitats comunicatives.

4. La representació numèrica.

5. L'expressió artística i la creativitat.

1. *El coneixement i el control del propi cos i l'autonomia personal*

Aquesta àrea tracta el coneixement i el control corporal, així com l'adquisició de l'autonomia personal que els nens d'aquest nivell han d'assolir.

L'educació infantil és el nivell en el qual es proposa com a objectiu bàsic que els nens adquireixin hàbits correctes d'higiene, salut, alimentació i joc en un entorn càlid i motivador.

El coneixement i control del cos els van adquirint des dels primers dies, alhora que desenvolupen els processos d'individualització i socialització.

Als tres anys comencen a tenir consciència de les seves diferències amb el medi, i busquen fórmules d'autoafirmació que constitueixen una part del desenvolupament de la seva personalitat. Dels quatre als sis anys van adquirint més seguretat i autonomia, així com més acceptació de la seva individualitat.

Els nens senten que són acceptats i valorats de manera positiva quan poden viure segons el seu propi ritme de desenvolupament, quan es valoren i s'accepten a si mateixos. La confiança en la seva capacitat i les intervencions educatives adequades potencien en els nens el desig d'avançar en les seves capacitats.

L'autonomia s'identifica amb la capacitat per decidir. En néixer, el nen depèn totalment de l'adult i va adquirint autonomia personal per mitjà d'iniciatives, tasques i responsabilitats pròpies.

El sentiment de seguretat que va adquirint a través de la manipulació juntament amb una atenció individualitzada i una estimulació per part dels professors i de

la família, possibiliten que desenvolupi millor les seves capacitats.

Objectius:

1. Reconèixer i identificar les parts fonamentals del cos, així com la pròpia imatge i les característiques personals.

2. Conèixer i respectar les característiques i les qualitats dels altres i començar a valorar-les, sense actituds de discriminació.

3. Utilitzar les possibilitats motrius, sensibles i cognitives en les activitats de la vida diària.

4. Aconseguir una coordinació visual i manipulativa adequada per mitjà de l'exploració i la utilització d'objectes, aplicades a les tasques quotidianes i a la representació gràfica.

5. Identificar i comunicar els propis sentiments, emocions i necessitats, i alhora respectar els dels altres.

6. Resoldre tasques i problemes senzills de la vida diària i acceptar les pròpies frustracions, i adaptar la conducta a hàbits i actituds d'ajuda i col·laboració.

7. Desenvolupar progressivament comportaments de convivència i habilitats per afrontar situacions de conflicte.

8. Desenvolupar hàbits de salut relacionats amb l'alimentació, la higiene i la neteja personal.

9. Iniciar-se en les normes bàsiques d'educació viària.

10. Tenir iniciativa en la realització de tasques de la vida quotidiana.

11. Actuar de manera autònoma i aconseguir progressivament la confiança en si mateix.

1.1 El cos:

a) El cos humà: característiques diferencials del cos. Identificació i localització de parts externes i internes del cos. Imatge global del propi cos. Acceptació positiva de la seva pròpia imatge.

b) Sensacions i percepcions del propi cos.

Les necessitats bàsiques del cos.

Els sentits i les seves funcions.

c) Descobriments i progressiva consolidació de la lateralitat i de l'esquema corporal.

d) Confiança en les possibilitats i capacitats pròpies per exercir les tasques.

e) Cura de les dependències del centre i del seu entorn, per poder dur a terme les activitats en espais nets i ordenats.

f) Reconeixement i acceptació de les característiques i diferències entre les persones.

1.2 El joc i el moviment:

a) Consciència de les possibilitats i les limitacions motrius del cos.

b) Coordinació del moviment corporal.

c) Coordinació i control de les habilitats motrius de caràcter fi.

d) Joc simbòlic i joc reglat.

e) Desenvolupament del joc protagonitzat, com a mitjà per conèixer la realitat.

f) Nocions bàsiques d'orientació en l'espai i en el temps.

g) Acceptació de les normes implícites que regeixen els jocs de representació de papers.

h) Actitud d'ajuda i col·laboració amb els companys en els jocs i en la vida quotidiana.

1.3 L'autonomia personal:

a) La salut i la cura d'un mateix.

b) La higiene personal. Adquisició d'hàbits d'higiene i autonomia progressiva en la satisfacció de necessitats bàsiques.

c) Accions que afavoreixen la salut: l'alimentació sana i el descans.

d) La malaltia: prevenir accidents i evitar situacions perilloses.

e) Seguretat afectiva i emocional. Iniciativa i confiança en si mateix.

f) Inici al coneixement de les normes elementals d'educació viària per desplaçar-se pel barri i la ciutat.

g) Cura i ordre de les seves pertinences personals en els espais en els quals es mou.

Criteris d'avaluació:

1. Identificar les parts del cos en si mateix, en un altre nen i en un dibuix.

2. Distingir els sentits i identificar sensacions a través d'aquests.

3. Expressar les emocions a través del cos.

4. Confiar en les seves possibilitats per dur a terme les tasques encomanades.

5. Proposar regles per dur a terme jocs coneguts o inventats.

6. Acceptar les regles necessàries per a la realització d'activitats i per a la implicació en els jocs.

7. Ser autònom en la seva higiene personal.

8. Menjar utilitzant els estris adequats.

9. Orientar-se en l'espai amb referència a si mateix, a objectes, persones i dependències del centre educatiu.

10. Ubicar-se en el temps amb referència als temps d'oci i treball.

11. Reconèixer les seves pertinences i atendre la cura d'aquestes.

12. Col·laborar en l'ordre i la higiene dels espais pròxims.

13. Tenir interioritzada la seva lateralitat.

2. *La convivència amb els altres i el descobriment de l'entorn*

En aquesta àrea es fa referència al coneixement que el nen va adquirint en la seva relació amb l'entorn i amb els diferents grups als quals pertany, a través del descobriment del món que l'envolta i de les seves relacions de pertinença i respecte.

El començament de l'educació infantil és un factor d'indubtable interès per a la formació de la identitat personal i la socialització.

El nen descobreix els altres en iniciar l'escolarització. Tendrà a vincular-se amb els seus companys i s'ha d'adaptar al grup per aconseguir-ne l'acceptació.

El coneixement del medi físic facilita al nen el contacte amb els elements del seu entorn natural (animals, plantes...) i ajuda a valorar i conèixer les seves necessitats, possibilitats i limitacions que el porten a la formació d'hàbits de cura i respecte a l'entorn natural.

Objectius:

1. Conèixer els grups bàsics en els quals viu i identificar-ne els diferents membres.

2. Conèixer els papers i les responsabilitats dels membres més significatius dels entorns pròxims i actuar amb autonomia en aquests entorns.

3. Observar i explorar l'entorn social i físic, i controlar la seva acció i les conseqüències que en deriven.

4. Conèixer algunes de les formes més habituals d'organització de la vida humana, valorar-ne la utilitat i participar.

5. Valorar la importància del medi natural i de la seva qualitat per a la vida, manifestant actituds de respecte i cura.

6. Conèixer i participar en festes, tradicions i costums de l'entorn.

7. Aprendre a conviure i respectar les persones procedents d'altres països i grups socials.

8. Desenvolupar habilitats socials i conèixer les normes per a la integració en els grups.

9. Desenvolupar habilitats per afrontar situacions de conflicte.

2.1 El paisatge i el medi físic:

a) L'orientació espacial i temporal a l'entorn pròxim.

b) Observació, descobriment i descripció de l'entorn pròxim.

c) Identificació i coneixement de les característiques del canvi del paisatge al llarg de l'any. Les estacions. L'adaptació de les persones, els animals i els vegetals en aquest canvi.

2.2 El món dels éssers vius:

a) Característiques generals dels éssers vius: semblances i diferències.

b) Reconeixement senzill d'animals i plantes.

c) Canvis que es produeixen en animals i plantes en el curs del seu desenvolupament.

d) Animals i plantes en els diferents medis. Classificació.

e) Utilitat i relació entre animals, plantes i persones.

f) Paper de les persones com a conservadores i repobladores del medi natural.

g) Productes elaborats a partir de matèries primeres procedents de plantes i animals.

h) Curiositat, cura i respecte pels animals i les plantes com a primeres actituds per a la conservació del medi natural.

i) Participació activa en la resolució de problemes mediambientals. Recollida selectiva de residus, neteja de parcs.

2.3 El món de la matèria:

a) Objectes habituals a l'entorn natural i social.

b) Diferents tipus d'objectes naturals i elaborats presents a l'entorn.

c) Atributs físics i sensorials dels objectes: color, mesura, gust, so, plasticitat, duresa.

d) Identificació i classificació elemental dels objectes en funció de les característiques i de la utilització.

e) Materials habituals que s'utilitzen en les activitats quotidianes.

f) Respecte i cura dels objectes d'ús individual i col·lectiu.

g) Actitud de compartir joguines i objectes de l'entorn familiar i escolar.

2.4 Convivència amb els altres:

a) Els primers grups socials: la família i l'escola.

b) La família, els seus membres, relacions de parentiu, funcions i ocupacions. Lloc que ocupa entre ells.

c) Oferir col·laboració i ajuda per dur a terme tasques quotidianes i prestar la seva ajuda a altres.

d) Autonomia en la resolució de situacions conflictives.

e) L'escola. Dependències, ús i funcions. Els membres de l'escola: els nens i els adults. Funcions i ocupacions. La classe: distribució i ocupació dels espais. Objectes i mobiliari.

f) Valoració i respecte de les normes que regeixen la convivència en els grups socials als quals pertany el nen.

g) L'habitatge: dependències i funcions. Tasques quotidianes de la llar.

h) Primeres vivències temporals: menjar, descansar, jugar, anar al col·legi.

i) Cura de les dependències del centre i del seu entorn, per poder dur a terme les activitats en espais nets i ordenats.

j) Participació cada vegada més autònoma en l'ambient familiar i escolar.

2.5 La vida en societat:

a) L'entorn pròxim al nen: el carrer, el barri, el poble i la ciutat.

b) Formes d'organització humana segons la seva ubicació en els diferents paisatges: rural i urbà.

c) L'activitat humana en el medi: funcions, tasques i oficis habituals. Valoració i respecte pels treballs desenvolupats per les persones del seu entorn.

d) Els serveis relacionats amb el consum.

e) Diferents mitjans de transport: normes de circulació.

f) Els mitjans de comunicació: televisió, ràdio, premsa, telèfon, ordinador.

g) Tradicions i costums propis; llocs per divertir-se i aprendre: teatre, circ, zoo.

h) Sensibilitat, solidaritat i comprensió davant les situacions i dificultats dels altres.

Criteris d'avaluació:

1. Identificar diferents animals segons algunes de les seves característiques més importants.

2. Distingir i reconèixer diferents tipus de plantes.

3. Tenir cura dels animals i les plantes dels entorns en els quals viu i respectar-los.

4. Distingir els membres de la família, identificar parentiu, funcions i ocupacions.

5. Identificar les dependències de la casa i les seves funcions.

6. Conèixer les dependències del col·legi, la classe, els seus membres i les seves funcions i moure-s'hi amb autonomia.

7. Respectar i tenir cura dels objectes del seu entorn.

8. Conèixer i respectar les normes dels diferents grups als quals pertany.

9. Conèixer en els espais pròxims al seu habitatge i al centre escolar i ubicar-s'hi.

10. Mostrar comportaments adequats en llocs públics i mitjans de transport.

11. Conèixer el funcionament i la utilització adequada dels diferents mitjans de comunicació.

12. Conèixer costums i tradicions pròpies del lloc en el qual viu i gaudir amb les oportunitats de diversió que li ofereixen.

13. Donar ajuda a altres i demanar ajuda per a si mateix.

3. *El desenvolupament del llenguatge i de les habilitats comunicatives*

Aquesta àrea fa referència a les relacions de comunicació que estableix el nen amb el seu entorn. Les formes de comunicació comprenen el llenguatge gestual i corporal, el llenguatge oral i escrit, la comunicació en altres llengües diferents de la pròpia, i l'ús de les tecnologies de la informació i de la comunicació.

Per al desenvolupament adequat del llenguatge és obligada la intervenció dels adults, pares i professors. No és suficient una simple immersió en el llenguatge; és necessària una intervenció programada que permeti la interacció i el context adequats per crear situacions de comunicació i aprenentatge.

A partir dels tres anys comença un període caracteritzat per la capacitat de poder operar amb representacions. Aquest moment propicia el fet que es pugui establir una relació entre el llenguatge oral i la seva representació gràfica.

A partir dels quatre anys el nen és capaç de reconèixer paraules significatives del seu entorn. Se l'ha de posar en contacte amb aquestes per afavorir que les llegeixi.

A poc a poc va apareixent en el nen l'interès clar per reconèixer les lletres com a components de les paraules, moment que s'ha d'aprofitar perquè en reconegui l'estructura. S'ha de treballar la identificació dels diferents elements i l'estructura de la parla (paraules, síl·labes, fonemes) i potenciar, a través del llenguatge oral, els aspectes fonològics.

S'inicia l'aprenentatge de les tècniques de la lectura i l'escriptura. Aquest aprenentatge es fa per mitjà de la comunicació i comprèn activitats de descodificació, codificació i comprensió.

L'aprenentatge de la llengua escrita permet als nens descobrir les possibilitats que ofereix la lectura i també l'escriptura, com a font d'entreteniment, fantasia, comunicació i informació.

Dels textos que es poden utilitzar per a la lectura a l'aula, els contes han d'ocupar un lloc essencial en la formació literària dels nens. Pel seu contingut, l'estructura i el vocabulari, constitueixen un instrument valuós per al desenvolupament de les habilitats lingüístiques.

A través de l'expressió dramàtica i corporal, els nens mostren les seves emocions, el coneixement del món i la seva percepció de la realitat. Són expressions de relació i comunicació que s'han d'estimular a l'aula.

L'expressió musical és un mitjà a través del qual li arriben al nen formes d'expressió que són pròpies de la seva cultura. L'expressió musical possibilita gaudir de

l'activitat musical alhora que fomenta la seva capacitat d'expressió.

També s'ha d'iniciar els nens en les tecnologies de la informació i la comunicació, amb la finalitat del coneixement i ús adequat d'aquests mitjans des de l'educació infantil.

El professor d'educació infantil per als nens és un continu interlocutor. Aquest diàleg té com a finalitat millorar el llenguatge del nen tant en comprensió com expressió. Té molta importància l'acollida dels nens en arribar a classe, atribuir significat a les seves expressions poc matisades, desenvolupar el vocabulari, incitar-los a pronunciar amb claredat i a fer servir les paraules amb propietat, explicar-los contes, treballar amb titelles o fer jocs de diàlegs.

Objectius:

1. Identificar i comprendre els missatges rebuts i les seves intencions i utilitzar i valorar el llenguatge oral com un mitjà de relació amb els altres.

2. Expressar sentiments, desitjos, necessitats, emocions i experiències mitjançant el llenguatge adaptant-se als diferents contextos.

3. Escoltar, preguntar, demanar explicacions i aclariments, i acceptar les orientacions que dona el professor.

4. Iniciar-se en la comunicació respectant sentiments, idees, opinions i adoptant les regles bàsiques de la comunicació.

5. Escoltar atentament textos orals molt senzills, i extreure informació global o específica.

6. Interessar-se en el llenguatge escrit i valorar-lo com a instrument d'informació i com a mitjà per comunicar-se.

7. Llegir, interpretar i produir imatges com una forma de comunicació.

8. Llegir i escriure paraules i frases molt senzilles.

9. Utilitzar les diferents formes de representació i expressió per comunicar-se millor.

10. Comprendre, reproduir i interpretar alguns textos especialment adaptats als nens.

11. Conèixer i utilitzar les diferents normes que regeixen la comunicació en diferents situacions.

12. Iniciar-se en l'ús d'una llengua estrangera com a mitjà per facilitar-li la comunicació en altres contextos i com a base de posteriors aprenentatges d'altres llengües.

13. Conèixer l'existència de les diferents formes de comunicació i les diferents llengües de l'entorn pròxim.

14. Iniciar-se en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació per desenvolupar i afavorir l'aprenentatge. Iniciar-se en la utilització de programes informàtics senzills.

15. Valorar i respectar les produccions pròpies i les dels seus companys.

3.1 Llenguatge oral:

a) El llenguatge com a mitjà de comunicació. Diferents necessitats en la comunicació. Discriminació auditiva, entonació i pronunciació.

b) Comprensió de contes, narracions i missatges orals.

c) Expressió de missatges referits a necessitats, emocions i desitjos. Textos orals de tradició cultural:

contes, refranys, cançons, endevinalles..., de manera individual i en grup.

d) Expressió oral utilitzant frases de diferent tipus (afirmatives, interrogatives, negatives...) amb variacions morfològiques i termes que fan referència al gènere, lloc, temps i persona amb una pronunciació correcta.

e) Utilització de normes que regeixen la comunicació (escoltar, guardar el torn...). Diàleg i participació en converses com a fórmula per relacionar-se amb els altres.

f) Les formes socialment establertes per iniciar, mantenir i acabar una conversa.

g) Iniciativa i interès per participar en la comunicació oral, respectant les normes socials establertes que regulen l'intercanvi lingüístic.

h) Interès i esforç per entendre, participar i millorar les pròpies produccions i les dels altres.

3.2 Llenguatge escrit:

a) La llengua escrita com a mitjà de comunicació, informació i gaudi.

b) Els recursos de la llengua escrita: pictogrames, rètols, làmines, diaris, revistes i llibres.

c) Interpretació d'imatges, cartells, fotografies. Comprensió i producció d'imatges seqüenciades cronològicament.

d) Desenvolupament perceptivomotriu: orientació espaciotemporal, esquema corporal, discriminació de figures, memòria visual. Direccionalitat, linealitat, orientació esquerra-dreta, distribució i posició en escriure.

e) Relacions entre el llenguatge oral i escrit: correspondència fonema-grafia. Identificació de lletres. Estructura fonèmica de la parla, segmentació en paraules, síl·labes i fonemes. Representació gràfica dels fonemes.

f) Comprensió de paraules i textos escrits a partir d'experiències pròximes a l'alumne.

g) Lectura de paraules i textos en veu alta amb pronunciació, ritme i entonació adequats.

h) Utilització de recursos i fonts d'informació escrita (fullets, contes, còmics, biblioteca de l'aula...).

i) Producció de paraules i frases senzilles.

j) Valoració i gaudi del llenguatge escrit. Valoració i cura dels llibres i les revistes.

3.3 Llengua estrangera:

a) La llengua estrangera com a mitjà de comunicació oral.

b) Utilització d'entonació, articulació i expressió gestual.

c) Vocabulari bàsic relacionat amb l'entorn, relatiu a noms, qualitats i accions.

d) Comprensió de normes i preguntes senzilles.

e) Ús de normes socialment establertes per iniciar i mantenir una conversa: saludar, acomiadar-se, donar les gràcies.

f) Comprensió i reproducció de poesies, cançons.

g) Comprensió i representació de textos molt senzills.

3.4 Tecnologies de la informació i la comunicació:

a) La imatge com a mitjà de comunicació i representació.

b) Els recursos d'informació i comunicació: casset, televisió, cinema, vídeo, fotografia, ordinador.

c) Iniciació en les tècniques d'informació i comunicació: gravació, transparències, fotografia, pel·lícules, tractament de textos i gràfics per ordinador.

d) Aplicacions bàsiques de l'ús de mitjans informàtics: l'ordinador com a recurs de joc, informació, comunicació i aprenentatge.

Criteris d'avaluació:

1. Parlar amb una pronunciació correcta.

2. Discriminar auditivament paraules, síl·labes i fonemes.

3. Participar mitjançant comunicació oral (converses, contes, cançons, endevinalles, poesies...).

4. Memoritzar petits relats.

5. Interpretar imatges, cartells, fotografies, pictogrames i contes.

6. Reconèixer les grafies dins de les paraules.

7. Llegir i identificar lletres, paraules i frases senzilles.

8. Representar gràficament el que es llegeix.

9. Conèixer i utilitzar paraules i preguntes senzilles per iniciar una conversa en la vida quotidiana, en una llengua estrangera.

10. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació com a recurs d'aprenentatge, joc i comunicació.

4. La representació numèrica

El treball en aquesta àrea té com a finalitat ajudar que el nen, mitjançant experiències perceptives, motrius i manipulatives, assimili conceptes bàsics de qualsevol aprenentatge.

La representació matemàtica desenvolupa en el nen les seves estructures espacials i el pensament lògic (d'ordre, forma, memòria, atenció, observació, comprovació i classificació).

Els nens d'educació infantil es mostren molt interessats a comptar objectes i comparar quantitats i comencen a diferenciar algunes formes geomètriques. D'aquesta manera, espontània en un principi, i a través de jocs de construcció (on agrupa peces, classifica i compara) o de vivències personals i situacions de cada dia, el nen aprèn matemàtiques.

En aquestes situacions és on el professor pot incidir per motivar el nen perquè estableixi tota mena de relacions amb els objectes i les accions més pròximes.

Quan un nen manipula un conjunt d'objectes, està duent a terme dos tipus d'experiències: sobre els objectes i amb els objectes. Cadascuna d'aquestes correspon a formes d'abstraccions, fonamentalment diferents. Abans d'arribar a la idea de nombre ha de dur a terme activitats de formació de conjunts, correspondències i classificacions.

A poc a poc, el nen ha d'assumir els conceptes numèrics i assimilar els signes corresponents.

La utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació són un recurs de suport per a la consolidació i l'ampliació dels coneixements adquirits en l'àmbit numèric.

Objectius:

1. Utilitzar les possibilitats de la representació matemàtica per descriure alguns objectes i situacions de l'entorn, les seves característiques, propietats i algunes accions que es puguin dur a terme.

2. Iniciar-se en la identificació i la utilització de les propietats i les relacions dels objectes i les col·leccions:

color, forma, mida, textura..., semblances, diferències, pertinença i no pertinença.

3. Iniciar-se en la resolució de problemes de la vida quotidiana que impliquin operacions bàsiques senzilles.

4. Iniciar-se en l'estimació, la comparació i la mesura de diferents magnituds. Distingir i utilitzar unitats de mesura naturals i convencionals. Utilitzar instruments de mesura senzills.

5. Conèixer, utilitzar i representar la sèrie numèrica per comptar elements.

6. Quantificadors bàsics. Conèixer els aspectes cardinals i ordinals del nombre. La sèrie numèrica. Els primers nombres.

7. Expressar els conceptes treballats i les seves aplicacions.

8. Conèixer, identificar i nomenar formes planes i cossos geomètrics.

9. Iniciar-se en l'estimació i la mesura del temps. Conèixer i usar els diferents instruments de mesura del temps.

10. Desenvolupar el gust, l'interès i la curiositat per l'exploració dels objectes de l'entorn i descobrir-ne les propietats posant en pràctica els coneixements matemàtics adquirits.

11. Orientar i situar en l'espai les formes, els objectes i un mateix. Utilitzar les nocions espacials bàsiques.

4.1 Els nombres i les operacions:

a) Expressió de la quantificació. Quantificadors bàsics: tot/res, igual/diferent, un/diversos...

b) Els nombres. Aspectes cardinals i ordinals del nombre.

c) Els primers nombres ordinals. Aplicació de l'ordinal a petites col·leccions.

d) La sèrie numèrica: els nou primers nombres. La seva representació gràfica. Construcció de la sèrie numèrica mitjançant l'addició de la unitat.

e) Comparació, agrupació i ordenació d'objectes tenint en compte el grau de possessió d'una determinada qualitat.

f) Iniciació al càlcul amb les operacions d'unir i separar per mitjà de la manipulació d'objectes. Resolució de problemes que impliquin operacions senzilles.

4.2 La mesura:

a) Nocions bàsiques de mesura: gran-mitjà-petit, llarg-curt, alt-baix, pesat-lleuger.

b) Utilització de comparacions: més llarg que, més curt que, més gran que, més petit que...

c) Unitats de mesura naturals (mà, peu, pas...) i arbitràries (cordes, recipients, diferents objectes...). Estimació. Comparació. Mesures temporals. Instruments de mesura del temps: el rellotge convencional i altres tipus de rellotges.

d) Estimació. Utilització d'instruments de mesura aplicats a les rutines de la vida quotidiana.

4.3 Formes, orientació i representació a l'espai:

a) Propietats i relacions dels objectes: color, forma i mida..., pertinença i no pertinença, semblança i diferència.

b) Formes planes: cercle, quadrat, rectangle, triangle. Cossos geomètrics: esfera, cub. Exploració de les figures i els cossos geomètrics per conèixer-ne les propietats i establir relacions.

c) Nocions bàsiques d'orientació i situació en l'espai: a dalt, a baix; a sobre, a sota; dins de, fora de, davant de, darrere de; lluny de, prop de; dreta, esquerra; tancat, obert. Utilització d'aquestes nocions per explicar la ubicació dels objectes, de si mateix i dels altres.

d) Situació i desplaçament d'objectes en relació amb un mateix, en relació d'un amb l'altre i d'un mateix en relació amb els objectes.

e) Descripció de situacions d'orientació i relacions dels objectes, d'un mateix i dels altres.

criteris d'avaluació:

1. Aprendre a comptar de manera correcta.

2. Identificar els nou primers nombres i la seva representació gràfica.

3. Conèixer els primers nombres ordinals.

4. Realitzar les grafies dels nombres senzills.

5. Classificar elements atenent les seves propietats.

6. Resoldre problemes senzills que impliquin operacions bàsiques.

7. Conèixer i identificar les formes geomètriques més elementals: cercle, quadrat, triangle i rectangle.

8. Utilitzar les nocions espacials bàsiques.

9. Utilitzar instruments de mesura naturals i arbitraris aplicats a la vida quotidiana.

5. L'expressió artística i la creativitat

El treball en aquesta àrea pretén que el nen s'expressi per mitjà de la utilització de diferents tècniques i instruments.

A través de l'expressió plàstica, la pintura, el dibuix i el modelat els nens exploren la realitat i reflecteixen el coneixement que en tenen, s'expressen a si mateixos, però també es descobreixen en representar-se o expressar-se.

A través de l'expressió corporal, mostren les seves emocions, el coneixement del món i la percepció de la seva realitat. Són expressions de relació i comunicació.

L'expressió musical és una mitjà a través del qual arriben al nen tradicions i formes d'expressió que són pròpies de la seva cultura i possibilita que gaudeixi de l'activitat musical alhora que fomenta la seva sensibilitat i capacitat d'expressió.

Objectius:

1. Desenvolupar els llenguatges: corporal, musical i plàstic.

2. Conèixer les tècniques bàsiques d'expressió plàstica.

3. Reconèixer els colors primaris i les seves barreges.

4. Cantar, escoltar, ballar i interpretar.

5. Identificar sons i sorolls del seu entorn.

6. Aprendre cançons, balls i danses del folklore popular.

7. Representar per mitjà de l'expressió corporal contes senzills.

8. Iniciar-se en la valoració i el gaudi del patrimoni artístic i cultural.

9. Comunicar vivències i emocions utilitzant l'expressió corporal, musical i plàstica.

10. Iniciar-se a valorar i respectar el treball propi i el dels companys.

11. Conèixer algunes manifestacions culturals del seu entorn, mostrant actituds de respecte, d'interès i de participació cap a elles.

5.1 Expressió plàstica:

a) L'expressió plàstica com a mitjà de comunicació i representació.

b) Materials i estris per a l'expressió plàstica.

c) Les tècniques bàsiques de l'expressió plàstica. Dibuix, pintura, modelat. Utilització d'aquestes tècniques per afavorir la creativitat.

d) Representació de la figura humana, diferenciant les diferents parts del cos.

e) Ús del collage com a mitjà d'experimentació amb diversos materials, formes i colors.

f) Ús del color des de la creativitat i la imaginació.

g) Gamma de colors primaris i la seva barreja.

h) Àmbits d'exposició. El museu.

i) Interès i respecte per les elaboracions plàstiques pròpies i per les dels altres.

5.2 Expressió musical:

a) Soroll, silenci i música.

b) Les propietats sonores de la veu, dels objectes d'ús quotidià i dels instruments musicals.

c) Discriminació de sons i sorolls de la vida diària: ambulàncies, trens, cotxes, timbres, animals.

d) Qualitats del so: intensitat i ritme.

e) Cançons populars infantils, danses, balls i audicions.

f) Utilització d'instruments musicals convencionals i no convencionals, acompanyant les cançons i marcant un ritme.

g) Interès i iniciativa per participar en representacions.

h) La dansa com a expressió creativa. Danses senzilles.

i) La cançó com a element expressiu. Cançons de l'entorn i del món.

5.3 Expressió corporal:

a) Possibilitats del cos per expressar i comunicar sentiments i emocions.

b) El cos: activitat, moviment, respiració, equilibri i relaxació.

c) Nocions de direccionalitat amb el propi cos.

d) Desplaçaments per l'espai amb moviments diversos.

e) Imitació i representació de persones, situacions, històries senzilles, reals o imaginàries.

f) Interès i iniciativa per participar en representacions.

Criteris d'avaluació:

1. Identificar els colors primaris i les seves barreges.
2. Conèixer les propietats sonores del propi cos, dels objectes i dels instruments musicals.
3. Memoritzar les cançons apreses.
4. Expressar sentiments i emocions amb el cos.
5. Desplaçar-se per l'espai amb diferents moviments.

6. Tenir interès i respecte per les seves elaboracions plàstiques i per les dels altres.

7. Identificar algunes manifestacions culturals del seu entorn, mostrant actituds de respecte, interès i participació cap a aquestes.

MINISTERI DE LA PRESIDÈNCIA

2223

REIAL DECRET 175/2004, de 30 de gener, pel qual es designa l'autoritat de coordinació a l'efecte del Reglament (CE) núm. 1148/2001 de la Comissió, de 12 de juny de 2001, sobre els controls d'acord amb les normes de comercialització aplicables al sector de les fruites i hortalisses fresques. («BOE» 32, de 6-2-2004.)

El Reglament (CE) núm. 1148/2001 de la Comissió, de 12 de juny de 2001, sobre els controls d'acord amb les normes de comercialització aplicables al sector de les fruites i hortalisses fresques, estableix a l'article 2.1 que cada Estat membre ha de designar una autoritat única encarregada de la coordinació i els contactes en tot el que està relacionat amb la matèria regulada en aquest reglament.

Ateses les funcions que en matèria d'inspecció i control de qualitat comercial li corresponen en virtut del Reial decret 1371/2000, de 19 de juliol, pel qual es modifica i es desenvolupa l'estructura orgànica bàsica del Ministeri d'Economia, aquest Reial decret designa la Secretaria General de Comerç Exterior com a autoritat de coordinació als efectes del Reglament (CE) núm. 1148/2001.

Considerant les competències relatives als controls d'acord amb les normes de comercialització de fruites i hortalisses fresques que corresponen a diferents departaments ministerials, i amb la finalitat d'aconseguir una coordinació eficaç entre ells, aquest Reial decret preveu la creació d'una comissió interministerial, integrada per representants dels diferents ministeris amb competències en la matèria, com a òrgan de suport a l'autoritat de coordinació.

La constitució i el funcionament de l'autoritat de coordinació i de la Comissió interministerial de suport a l'autoritat de coordinació no suposen cap increment de despesa pública, i s'atén amb els mitjans materials i de personal existents en els departaments afectats.

En virtut d'això, a proposta del vicepresident primer del Govern i ministre d'Economia i dels ministres d'Agricultura, Pesca i Alimentació, d'Administracions Públiques i de Sanitat i Consum, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 30 de gener de 2004,

DISPOSO:

Article 1. *Designació de l'autoritat de coordinació.*

Es designa el secretari general de Comerç Exterior com l'autoritat de coordinació a què es refereix el Reglament (CE) núm. 1148/2001 de la Comissió, de 12 de juny de 2001, encarregada de la coordinació i els contactes pel que fa als controls d'acord amb les normes de comercialització aplicables al sector de les fruites i hortalisses fresques.